

Środa, 6 października 2021 r.

P9_TA(2021)0406

Wpływ, jaki na kobiety i dzieci wywierają przemoc ze strony partnera oraz prawo pieczy nad dzieckiem**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 6 października 2021 r. w sprawie wpływu, jaki na kobiety i dzieci wywierają przemoc ze strony partnera oraz prawo pieczy nad dzieckiem (2019/2166(INI))**

(2022/C 132/03)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2 i art. 3 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) oraz art. 6, 8 i 67 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiającą normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw (dyrektywa o prawach ofiar) ⁽¹⁾,
- uwzględniając art. 21, 23, 24 i 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (Karty),
- uwzględniając Konwencję Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (konwencja stambulska), która weszła w życie 1 sierpnia 2014 r.,
- uwzględniając Konwencję o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r.,
- uwzględniając komentarz ogólny nr 13 Komitetu Praw Dziecka z dnia 18 kwietnia 2011 r. w sprawie prawa dziecka do wolności od wszelkich form przemocy,
- uwzględniając Konwencję dotyczącą cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, sporządzoną w Hadze dnia 25 października 1980 r.,
- uwzględniając Konwencję o ochronie dzieci i współpracy w dziedzinie przysposobienia międzynarodowego, sporządzoną w Hadze dnia 29 maja 1993 r.,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/800 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie gwarancji procesowych dla dzieci będących podejrzanymi lub oskarżonymi w postępowaniu karnym ⁽²⁾,
- uwzględniając europejską konwencję praw człowieka,
- uwzględniając Konwencję ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet przyjętą 18 grudnia 1979 r., a także Komentarz ogólny nr 35 dotyczący przemocy motywowanej płcią wobec kobiet, który stanowi aktualizację Komentarza ogólnego nr 19 Komitetu ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet dotyczącego likwidacji dyskryminacji kobiet,
- uwzględniając Europejski filar praw socjalnych, w szczególności jego zasadę nr 2,
- uwzględniając agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, która weszła w życie 1 stycznia 2016 r., a zwłaszcza cel zrównoważonego rozwoju nr 5 dotyczący równouprawnienia płci oraz cel nr 16.2 dotyczący wyeliminowania przemocy, wykorzystywania, handlu i wszelkich form przemocy i tortur wobec dzieci,
- uwzględniając wniosek Komisji z 4 marca 2016 r. dotyczący decyzji Rady w sprawie zawarcia, w imieniu Unii Europejskiej, Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (COM(2016)0109),

⁽¹⁾ Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 57.⁽²⁾ Dz.U. L 132 z 21.5.2016, s. 1.

Środa, 6 października 2021 r.

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 5 marca 2020 r. pt. „Unia równości: strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025”(COM(2020)0152), w szczególności pierwszy cel tej strategii, jakim jest uwolnienie kobiet i dziewcząt od przemocy i stereotypów,
- uwzględniając komunikat Komisji z 12 listopada 2020 r. pt. „Unia równości: strategia na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2020–2025” (COM(2020)0698),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 24 czerwca 2020 r. pt. „Strategia UE w zakresie praw ofiar (2020–2025)” (COM(2020)0258),
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji z dnia 6 marca 2019 r. pt. „2019 Report on equality between women and men in the EU” [Sprawozdanie na temat równości kobiet i mężczyzn w UE z 2019 r.] (SWD(2019)0101),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 września 2017 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie zawarcia, w imieniu Unii Europejskiej, Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej ⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie przystąpienia UE do konwencji stambulskiej i innych środków przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie potrzeby stworzenia osobnego składu Rady do spraw równości płci ⁽⁵⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie perspektywy płci w okresie kryzysu związanego z COVID-19 oraz w okresie pokryzysowym ⁽⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie europejskiej strategii na rzecz równouprawnienia płci ⁽⁷⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie europejskiego nakazu ochrony ⁽⁸⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 606/2013 z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie wzajemnego uznawania środków ochrony w sprawach cywilnych ⁽⁹⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej (rozporządzenie Bruksela IIa) ⁽¹⁰⁾,
- uwzględniając sprawozdanie Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE) w sprawie wskaźnika równouprawnienia płci za 2020 r.,
- uwzględniając badanie EIGE z 12 czerwca 2019 r. pt. „Understanding intimate partner violence in the EU: the role of data” [Zrozumieć problem przemocy ze strony partnera w związkach intymnych w UE: rola danych],
- uwzględniając badanie EIGE z 18 listopada 2019 r. pt. „A guide to risk assessment and risk management of intimate partner violence against women for police” [Ocena ryzyka i zarządzanie ryzykiem w kontekście przemocy ze strony partnera w związkach intymnych – wytyczne dla policji],

⁽³⁾ Dz.U. C 337 z 20.9.2018, s. 167.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 232 z 16.6.2021, s. 48.

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0379.

⁽⁶⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0024.

⁽⁷⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0025.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 338 z 21.12.2011, s. 2.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 181 z 29.6.2013, s. 4.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. L 338 z 23.12.2003, s. 1.

Środa, 6 października 2021 r.

- uwzględniając sprawozdanie Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) z 3 marca 2014 r. zatytułowane „Violence against women: an EU-wide survey” [Przemoc wobec kobiet: badanie ogólnounijne],
 - uwzględniając Platformę Niezależnych Podmiotów Eksperymentalnych nt. Dyskryminacji Kobiet i Przemocy wobec nich (Platforma EDVAW) oraz jej oświadczenie z 31 maja 2019 r. pt. „Intimate partner violence against women is an essential factor in the determination of child custody” [Przemoc wobec kobiet ze strony partnera w związkach intymnych jako kluczowy czynnik przy ustalaniu prawa pieczy nad dzieckiem],
 - uwzględniając oświadczenie przewodniczącej Grupy Ekspertów Rady Europy do spraw Przeciwdziałania Przemocy wobec Kobiet i Przemocy Domowej Marceline Naudi z 24 marca 2020 r. pt. „For many women and children, the home is not a safe place” [Dla wielu kobiet i dzieci dom nie jest bezpiecznym miejscem], na temat konieczności utrzymania norm konwencji stambulskiej w czasach pandemii,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając wspólne posiedzenia Komisji Prawnej oraz Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia zgodnie z art. 58 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Prawnej oraz Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (A9-0254/2021);
- A. mając na uwadze, że równość płci należy do podstawowych wartości i głównych celów UE i powinno się ją odzwierciedlać we wszystkich politykach UE; mając na uwadze, że prawo do równego traktowania i niedyskryminacji stanowi prawo podstawowe zapisane w Traktatach ⁽¹⁾ oraz w Karcie praw podstawowych ⁽¹²⁾ oraz że należy zapewnić jego pełne poszanowanie; mając na uwadze, że wszelkie formy przemocy motywowane płcią stanowią ekstremalną formę dyskryminacji kobiet i naruszania praw człowieka wynikającą z różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn, które ta przemoc utrwała i wzmacnia; mając na uwadze, że tego rodzaju przemoc wynika ze stereotypów dotyczących płci w zakresie ról i zdolności kobiet i mężczyzn oraz z nierównowagi sił w społeczeństwach, a także utrzymuje te stereotypy; mając na uwadze, że problem ten wciąż jest powszechny i dotyka kobiet na wszystkich szczeblach społecznych, niezależnie od wieku, wykształcenia, dochodów, pozycji społecznej czy kraju pochodzenia bądź zamieszkania, a także mając na uwadze, że jest to jedna z najpoważniejszych przeszkód w osiągnięciu równości płci; mając na uwadze, że z uwagi na różnice w polityce i przepisach państw członkowskich kobiety i dzieci w UE nie są w jednakowym stopniu chronione przed przemocą motywowaną płcią;
- B. mając na uwadze, że pomimo licznych przypadków formalnego uznania równouprawnienia płci i postępów w tym zakresie kobiety wciąż są dyskryminowane i stawiane w niekorzystnej sytuacji, a nierówności społeczne, gospodarcze i kulturowe utrzymują się; mając na uwadze, że według wskaźnika równouprawnienia płci EIGE za 2020 r. żadne państwo członkowskie nie osiągnęło dotąd pełnej równości kobiet i mężczyzn; mając na uwadze, że postęp UE w zakresie równości płci jest nadal powolny, a wskaźnik równouprawnienia poprawia się średnio o jeden punkt co dwa lata; mając na uwadze, że w takim tempie UE będzie potrzebowała prawie 70 lat, by osiągnąć równouprawnienie płci; mając na uwadze, że Parlament bieżącej kadencji wezwał już do powołania nowego składu Rady do spraw równości płci, złożonego z ministrów i sekretarzy stanu;
- C. mając na uwadze, że różne formy opresji nie występują oddzielnie, lecz nakładają się na siebie i dotyczą osoby równocześnie, wywołując dyskryminację krzyżową; mając na uwadze, że dyskryminacja ze względu na płeć występuje często w połączeniu z dyskryminacją z innych względów, takich jak rasa, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religia lub przekonania, poglądy dotyczące polityki lub innej dziedziny, przynależność do mniejszości narodowej, własność, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientacja seksualna;
- D. mając na uwadze, że w obecnym dziesięcioleciu jesteśmy świadkami widocznej i zorganizowanej ofensywy na szczeblu globalnym i unijnym przeciwko równouprawnieniu płci i prawom kobiet, również w UE;

⁽¹⁾ Art. 2 i art. 3 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 8, 10, 19 i 157 TFUE.

⁽¹²⁾ Artykuły 21 i 23 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Środa, 6 października 2021 r.

- E. mając na uwadze, że równość płci jest niezbędnym warunkiem innowacyjnej, konkurencyjnej i prosperującej gospodarki unijnej, gdyż prowadzi do tworzenia nowych miejsc pracy i zwiększonej produktywności, zwłaszcza w kontekście cyfryzacji i przechodzenia na zieloną gospodarkę;
- F. mając na uwadze, że przemoc ze strony partnera oznacza każdy akt przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej, do którego dochodzi między byłymi lub obecnymi małżonkami lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca dzieli bądź dzielił miejsce zamieszkania z ofiarą; mając na uwadze, że przemoc ze strony partnera jest jedną z najczęstszych form przemocy motywowanej płcią, przy czym około 22 % kobiet doświadczyło przemocy fizycznej lub seksualnej, a 43 % doświadczyło przemocy psychicznej ze strony partnera ⁽¹³⁾; mając na uwadze, że tego rodzaju przemoc nieproporcjonalnie dotyka kobiety i dzieci; mając na uwadze, że przemoc ze strony partnera oznacza „każdy akt przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej, do którego dochodzi między byłymi lub obecnymi małżonkami lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca dzieli bądź dzielił miejsce zamieszkania z ofiarą” ⁽¹⁴⁾; mając na uwadze, że przemoc domowa jest poważnym i często długotrwałym i ukrywaniem problemem społecznym, który skutkuje systematycznymi urazami psychicznymi lub fizycznymi o poważnych konsekwencjach dla ofiar oraz ma poważny wpływ na dobrostan emocjonalny, ekonomiczny i społeczny całej rodziny, gdyż sprawcą jest osoba, której ofiara powinna być w stanie zaufać; mając na uwadze, że w 70–85 % przypadków sprawcami przemocy są osoby znane dzieciom będącymi ofiarami przemocy, oraz mając na uwadze, że w zdecydowanej większości dzieci te są ofiarami osób, którym ufają ⁽¹⁵⁾; mając na uwadze, że ofiary doświadczają często opresyjnej kontroli ze strony sprawcy, charakteryzującej się zastraszaniem, kontrolowaniem, izolacją i nadużyciami;
- G. mając na uwadze, że odsetek przypadków przemocy ze strony partnera na obszarach wiejskich i w społecznościach zamieszkujących obszary oddalone jest jeszcze większy niż na obszarach miejskich; mając na uwadze, że kobiety na obszarach wiejskich i oddalonych doświadczają przemocy ze strony partnera w większym odsetku, z większą częstotliwością i o większym ciężarze nadużyć o charakterze fizycznym, psychologicznym i ekonomicznym, którą nasila oddalenie od dostępnych zasobów i służb mogących zaoferować im pomoc; mając na uwadze, że to, jak niewiele o przemoc domowej wiedzą służby opieki zdrowotnej, socjalne i prawne na obszarach wiejskich i w regionach oddalonych, można uznać za istotny problem dla osób, które doświadczyły przemocy ze strony partnera;
- H. mając na uwadze, że na szczeblu UE większość gospodarstw domowych osób samotnie wychowujących dzieci prowadzą samotne matki, które znajdują się w szczególnie niestabilnej sytuacji ekonomicznej, zwłaszcza w przedziale niskich zarobków, oraz są bardziej podatne na wczesne opuszczenie rynku pracy po pojawieniu się dzieci, co stawia je w niekorzystnej sytuacji, gdy próbują ponownie wejść na rynek pracy; mając na uwadze, że w 2019 r. 40,3 % gospodarstw domowych osób samotnie wychowujących dzieci w UE było zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ⁽¹⁶⁾;
- I. mając na uwadze, że 30 % kobiet, które doświadczyły wiktyimizacji seksualnej ze strony byłego lub obecnego partnera, doświadczyło również przemocy seksualnej w dzieciństwie, a 73 % matek, które były ofiarami przemocy fizycznej lub seksualnej ze strony partnera, podaje, że co najmniej jedno z ich dzieci było świadome stosowania takiej przemocy ⁽¹⁷⁾;
- J. mając na uwadze, że w wielu państwach członkowskich środki izolacji i ograniczenia kontaktów personalnych w czasie pandemii COVID-19 wiązały się z gwałtownym wzrostem liczby i intensywności przypadków przemocy ze strony partnera, przemocy psychicznej i kontroli przemocowej i cyberprzemocy, a także z 60-procentowym wzrostem liczby zgłoszeń alarmowych zgłaszanych przez ofiary przemocy domowej ⁽¹⁸⁾; mając na uwadze, że konieczność pozostania w domu i alarmujący wzrost przemocy określany jako „druga pandemia” utrudniły kobietom i dzieciom dostęp do skutecznej ochrony, usług wsparcia i wymiaru sprawiedliwości oraz ujawniły, że zasoby i struktury wsparcia są niewystarczające, a ofiary mają ograniczony dostęp do usług wsparcia, co sprawia, że wiele z nich nie ma odpowiedniej ochrony we właściwym czasie; mając na uwadze, że wśród państw członkowskich należy rozpowszechnić najlepsze praktyki dotyczące specjalnych środków w celu zapewnienia ofiarom pomocy, która byłaby dla nich dostępna i udzielana w odpowiednim czasie, obejmujące wprowadzenie systemów alarmowych wiadomości tekstowych lub utworzenie punktów kontaktowych, do których można zgłosić się po pomoc, w aptekach

⁽¹³⁾ Sprawozdanie Agencji Praw Podstawowych z 3 marca 2014 r. pt. „Przemoc wobec kobiet: ogólnounijne badanie”.

⁽¹⁴⁾ Konwencja stambulska.

⁽¹⁵⁾ Rada Europy, „Human Rights Channel: Stop Child Sexual Abuse in Sport” [Kanał praw człowieka: powstrzymać niegodziwe traktowanie dzieci w celach seksualnych w sporcie], ocenione 21 lipca 2021 r.

⁽¹⁶⁾ Eurostat, „Children at risk of poverty or social exclusion” [Dzieci zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym], dane pobrane w październiku 2020 r.

⁽¹⁷⁾ Sprawozdanie Agencji Praw Podstawowych z 3 marca 2014 r. pt. „Przemoc wobec kobiet: ogólnounijne badanie”.

⁽¹⁸⁾ Oświadczenie dla prasy dra Dr Hansa Henriego P. Klugego, regionalnego dyrektora na Europę Światowej Organizacji Zdrowia, z 7 maja 2020 r. zatytułowane „During COVID-19 pandemic, violence remains preventable, not inevitable” [W czasie pandemii COVID-19 przemoc jest wciąż możliwa do uniknięcia, nie nieuchronna].

Środa, 6 października 2021 r.

- i supermarketach; mając na uwadze, że choć w UE przemoc ze strony partnera wobec kobiet jest często występującym problemem, wiele przypadków nie jest z różnych powodów zgłaszanych przez ofiary, ich rodziny, przyjaciół, znajomych i sąsiadów, zwłaszcza w czasie pandemii COVID-19, oraz mając na uwadze, że wyraźnie brakuje kompleksowych, możliwych do porównania i segregowanych według płci danych, co utrudnia pełną ocenę wpływu kryzysu; mając na uwadze, że w przeprowadzonym przez FRA badaniu na temat przemocy wobec kobiet wskazano, iż ofiary zgłaszają policji najpoważniejsze przypadki przemocy wobec ze strony partnera jedynie w 14 % przypadków, oraz że dwie trzecie kobiet będących ofiarami przemocy nie zgłasza jej systematycznie organom ścigania ze strachu lub z braku informacji o prawach ofiar lub z uwagi na ogólne przekonanie, że przemoc ze strony partnera jest sprawą prywatną, której nie należy upubliczniać⁽¹⁹⁾;
- K. mając na uwadze, że w wyniku izolacji w czasie pandemii COVID-19 wzrosła liczba przypadków przemocy domowej i przemocy motywowanej płcią, oraz mając na uwadze, że według najnowszego sprawozdania Europolu⁽²⁰⁾, w UE gwałtownie wzrosła również liczba przypadków seksualnego wykorzystywania dzieci w internecie;
- L. mając na uwadze, że w czasie izolacji odnotowano znaczny wzrost przypadków przemocy domowej wobec osób LGBTI+, zwłaszcza wobec młodych osób;
- M. mając na uwadze, że przemoc ekonomiczna wobec kobiet w formie uszkodzenia własności, ograniczenia dostępu do zasobów finansowych, edukacji lub rynku pracy, bądź niewypełniania obowiązków ekonomicznych takich jak płacenie świadczenia na utrzymanie, zasługuje również na baczną uwagę, ponieważ ograniczaniu niezależności finansowej i dobrobytu rodziny towarzyszą inne formy przemocy, a ponadto stanowi ono dodatkową pułapkę dla ofiar; mając na uwadze, że ofiary, które nie są niezależne finansowo, często są zmuszone pozostać ze sprawcą przemocy w tym samym miejscu zamieszkania, aby uniknąć niestabilności finansowej, bezdomności lub ubóstwa, oraz mając na uwadze, że pandemia COVID-19 nasiliła tę tendencję; mając na uwadze, że sprawiedliwe wynagrodzenie i niezależność ekonomiczna są podstawowym warunkiem tego, by kobiety były w stanie wyjść z toksycznych związków, w których występuje przemoc; mając na uwadze, że w niektórych państwach członkowskich wykonanie decyzji sądów związanych z przyznaniem rekompensaty finansowej może wymagać od ofiary pozostania w kontakcie ze sprawcą nadużyć, co naraża ją na dalsze zagrożenia fizyczne i emocjonalne;
- N. mając na uwadze, że dzieci mogą również przeżywać tzw. „traumę z powodu bycia świadkiem przemocy w rodzinie”⁽²¹⁾, doświadczając różnego rodzaju form złego traktowania, np. aktów przemocy fizycznej, słownej, psychicznej, seksualnej i ekonomicznej, wymierzonych przeciwko osobom, które stanowią dla nich punkt odniesienia, lub przeciwko innym drogim im osobom; mając na uwadze, że taka przemoc ma bardzo poważne konsekwencje dla rozwoju psychicznego i emocjonalnego dziecka oraz że w związku z tym należy zwracać należytą uwagę na ten aspekt przy ustaleniach dotyczących separacji i opieki rodzicielskiej, dbając, aby dobro dziecka było kwestią nadrzędną, w szczególności przy określaniu prawa do opieki i odwiedzin w przypadku separacji; mając na uwadze, że przemoc pośrednia nie zawsze jest łatwa do stwierdzenia oraz że kobiety będące ofiarami przemocy domowej żyją w stanie napięć i trudności emocjonalnych; mając na uwadze, że w sprawach dotyczących zarówno przemocy domowej, jak i ochrony dzieci sądy powinny zwracać się do ekspertów dysponujących wiedzą i narzędziami pozwalającymi unikać podejmowania decyzji przeciwko matce, w których nie uwzględnia się należycie wszystkich okoliczności;
- O. mając na uwadze, że wychowanie odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu u dzieci i młodzieży umiejętności pomagających im budować zdrowe relacje, zwłaszcza przez uczenie ich o normach związanych z płcią, równouprawnieniem płci, dynamiką sił w związkach, przyzwoleniem i poszanowaniem granic, a także pomaga zwalczać przemoc motywowaną płcią; mając na uwadze, że według opracowanych przez UNESCO międzynarodowych wytycznych technicznych dotyczących edukacji seksualnej oparta na programach nauczania kompleksowa edukacja seksualna umożliwia dzieciom i młodzieży nabywanie wiedzy, kształtowanie pozytywnych postaw i rozwijanie pozytywnych umiejętności w tej dziedzinie, w tym w zakresie poszanowania praw człowieka, równouprawnienia płci, przyzwolenia oraz różnorodności, a także mając na uwadze, że wzmacnia to pozycję dzieci i młodzieży;
- P. mając na uwadze, że w celu rozwiązania problemu przemocy motywowanej płcią konieczne jest korzystanie ze spójnych i porównywalnych danych administracyjnych, gromadzonych w oparciu o solidne i skoordynowane zasady; mając na uwadze, że obecnie dostępne dane gromadzone przez organy ścigania i organy wymiaru sprawiedliwości państw członkowskich nie odzwierciedlają pełnego zakresu przemocy ze strony partnera i jej wpływu na kobiety i dzieci i długoterminowych skutków dla kobiet i dzieci, ponieważ większość państw członkowskich nie gromadzi porównywalnych danych dotyczących przemocy w podziale na płeć ani nie uznaje przemocy ze strony partnera za

⁽¹⁹⁾ Sprawozdanie Agencji Praw Podstawowych z 3 marca 2014 r. pt. „Przemoc wobec kobiet: ogólnounijne badanie”.

⁽²⁰⁾ Sprawozdanie Europolu z 19 czerwca 2020 r. pt. „Exploiting isolation: offenders and victims of online child sexual abuse during the COVID-19 pandemic” [Wykorzystywanie izolacji: sprawcy i ofiary niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych w internecie podczas pandemii COVID-19].

⁽²¹⁾ Sprawozdanie wyjaśniające Rady Europy z 11 maja 2011 r. do Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

Środa, 6 października 2021 r.

odrębne przestępstwo, co prowadzi do istnienia szarej strefy odzwierciedlającej fakt, iż prawdziwa dominacja i częstość występowania przemocy ze strony partnera są bardzo trudne do oszacowania i zlokalizowania; mając na uwadze, że brakuje również danych dotyczących podwyższonego ryzyka i dominacji przemocy domowej i przemocy ze strony partnera w konkretnych grupach, takich jak grupy kobiet w niekorzystnej sytuacji czy grupy dyskryminowane;

- Q. mając na uwadze, że w niektórych państwach członkowskich często zaniedbuje się problem przemocy ze strony partnera wobec kobiet, a domyślna zasada wspólnej pieczy czy władzy rodzicielskiej nad dzieckiem wydaje się dominować w przypadku przyjmowania ustaleń i decyzji dotyczących opieki, dostępu, kontaktów i odwiedzin dzieci; mając na uwadze, że lekceważenie takiej przemocy prowadzi do tragicznych konsekwencji dla kobiet i dzieci, w tym – w skrajnych przypadkach – do kobietobójstwa lub dzieciobójstwa; mając na uwadze, że ofiary przemocy ze strony partnera wymagają specjalnych środków ochrony; mając na uwadze, że sytuacja ofiar wyraźnie się pogarsza, jeżeli są one ekonomicznie lub społecznie zależne od sprawcy; mając na uwadze, że w związku z tym zasadnicze znaczenie ma pełne uwzględnienie tego rodzaju przemocy przy podejmowaniu decyzji w sprawie ustaleń dotyczących separacji i opieki rodzicielskiej oraz rozpatrzenie zarzutów dotyczących przemocy przed rozstrzygnięciem kwestii związanych z opieką i odwiedzinami; mając na uwadze, że przy ustalaniu opieki rodzicielskiej i prawa do odwiedzin sądy państw członkowskich powinny zadbać o przeprowadzenie kompleksowej oceny zgodnie z zasadą „najlepszego interesu dziecka”, która obejmowałaby wysłuchanie dziecka, przy udziale wszystkich odpowiednich służb, zagwarantowaniu wsparcia psychologicznego oraz uwzględnieniu ekspertyzy wszystkich zaangażowanych specjalistów;
- R. mając na uwadze, że ocena ryzyka organów ścigania w większości państw członkowskich regularnie nie obejmuje informacji przekazywanych przez dzieci na temat ich doświadczeń z przemocą ze strony partnera;
- S. mając na uwadze, że we wszystkich decyzjach dotyczących dzieci, w tym sporach rodzinnych, należy zawsze uwzględnić przede wszystkim dobro dziecka, oraz mając na uwadze, że prawo każdego dziecka do utrzymywania kontaktu z obojgiem rodziców, przewidziane w art. 8 Europejskiej konwencji praw człowieka i w art. 9 Konwencji ONZ o prawach dziecka, należy w razie konieczności ograniczyć z uwagi na dobro dziecka;
- T. mając na uwadze, że zgodnie z art. 12 Konwencji ONZ o prawach dziecka oraz art. 4 i 16 dyrektywy (UE) 2016/800 dzieci mają prawo do wyrażania swoich poglądów w przyjazny dla dziecka sposób we wszystkich sprawach ich dotyczących, w tym w postępowaniach sądowych i administracyjnych, oraz mając na uwadze, że poglądom tym należy zawsze nadawać pierwszorzędne znaczenie, stosownie do wieku i dojrzałości dziecka;
- U. mając na uwadze, że dwie z najbardziej prestiżowych instytucji zajmujących się zdrowiem psychicznym – Światowa Organizacja Zdrowia i Amerykańskie Stowarzyszenie Psychologiczne – odrzucają stosowanie tzw. zespołu alienacji rodzicielskiej oraz podobnych pojęć i terminów, ponieważ mogą być one wykorzystywane jako strategia przeciwko ofiarom przemocy poprzez podważanie umiejętności rodzicielskich ofiar, odrzucanie ich słów i lekceważenie przemocy, na którą narażone są dzieci; mając na uwadze, że – zgodnie z zaleceniem Platformy Niezależnych Podmiotów Eksperckich nt. Dyskryminacji Kobiet i Przemocy wobec nich (Platforma EDVAW) – oskarżenia o alienację rodzicielską wysuwane przez dopuszczających się nadużyć ojców przeciwko matkom należy postrzegać jako dalsze wykorzystywanie pozycji siły i kontroli przez instytucje i podmioty państwowe, w tym te, które podejmują decyzję o pieczy nad dzieckiem⁽²²⁾;
- V. mając na uwadze, że anonimowe skargi i skargi wycofane przez ofiary mogą utrudniać organom dalsze prowadzenie postępowania przygotowawczego i stanowić przeszkodę w zapobieganiu dalszej przemocy;
- W. mając na uwadze, że postępowania karne wynikające ze złożenia zawiadomienia o przemocę domową są często rozpatrywane całkowicie niezależnie od postępowania w sprawie separacji i pieczy nad dzieckiem; mając na uwadze, że może to prowadzić do wydania postanowień dotyczących wspólnej pieczy nad dziećmi lub praw do odwiedzin, które zagrażają prawom i bezpieczeństwu ofiary i dzieci; mając na uwadze, że może to mieć nieodwracalne konsekwencje dla zdrowia psychicznego i rozwoju emocjonalnego dzieci oraz szkodzić ich najlepszym interesom; mając na uwadze, że w związku z tym państwa członkowskie powinny zapewnić ofiarom, stosownie do ich potrzeb, bezpłatny dostęp do poufnych usług wsparcia ofiar działających w interesie ofiar przed rozpoczęciem postępowania karnego, w jego trakcie i przez odpowiedni czas po jego zakończeniu, w tym poprzez system wsparcia psychospołecznego – zwłaszcza w trakcie i po zakończeniu przesłuchania – z uwzględnieniem napięć emocjonalnych związanych z okolicznościami;
- X. mając na uwadze, że zgodnie z art. 67 TFUE Unia stanowi przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości opartą na poszanowaniu praw podstawowych, dla której istnienia niezbędny jest wolny od dyskryminacji dostęp do wymiaru sprawiedliwości dla wszystkich;

⁽²²⁾ Oświadczenie platformy EDVAW z 31 maja 2019 r. zatytułowane „Intimate partner violence against women is an essential factor in the determination of child custody” [Przemoc ze strony partnera wobec kobiet jest zasadniczym czynnikiem przy ustalaniu pieczy nad dzieckiem].

Środa, 6 października 2021 r.

- Y. mając na uwadze, że zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom musi być kwestią nadrzędną w sprawach dotyczących prawa rodzinnego, oraz mając na uwadze, że mechanizmów pozasądowego rozstrzygnięcia sporów, takich jak mediacja, nie powinno się stosować w przypadku występowania przemocy wobec kobiet i dzieci, zarówno przed, jak i w trakcie postępowania sądowego, aby uniknąć dalszego wyrządzania szkody ofiarom;
- Z. mając na uwadze, że konwencja stambulska wymaga od stron przyjęcia środków ustawodawczych lub innych niezbędnych środków w celu zadbania o to, aby przy ustalaniu prawa do pieczy nad dziećmi i prawa do odwiedzin dzieci brano pod uwagę przypadki przemocy domowej oraz aby korzystanie z prawa do odwiedzin lub pieczy nad dzieckiem nie zagrażało prawom i bezpieczeństwu ofiary lub jej dzieci⁽²³⁾; mając na uwadze, że po ośmiu latach od jej wejścia w życie konwencji stambulskiej wciąż nie ratyfikowało sześć państw członkowskich ani UE; mając na uwadze, że konwencja stambulska jest najważniejszym z istniejących instrumentów międzynarodowych służących zapobieganiu przemocy motywowanej płcią i zwalczaniu jej;
- AA. mając na uwadze, że wspólna piecza nad dziećmi w przypadku przemocy ze strony partnera naraża kobiety na ciągłe doświadczanie możliwej do uniknięcia przemocy, gdyż zmusza je do przebywania blisko osoby, która je krzywdzi, i naraża je na przemoc fizyczną, psychiczną i emocjonalną, co może mieć bezpośredni lub pośredni wpływ na dzieci; mając na uwadze, że w przypadku przemocy ze strony partnera prawo kobiet i dzieci do ochrony i życia wolnego od przemocy fizycznej i psychicznej powinno mieć pierwszeństwo przed prawem do wspólnej pieczy; mając na uwadze, że złe traktowanie dzieci przez sprawców przemocy ze strony partnera może być wykorzystywane do sprawowania władzy nad matką i popełniania aktów przemocy wobec niej, co jest rodzajem pośredniej przemocy ze względu na płć, znanej w niektórych państwach członkowskich jako przemoc pośrednia;
- AB. mając na uwadze, że telefony zaufania stanowią kluczowy sposób uzyskania wsparcia, lecz jedynie 13 państw członkowskich uruchomiło unijny telefon zaufania 116 006 dla ofiar przestępstw, a tylko kilka państw członkowskich udostępnia specjalne telefony zaufania dla ofiar przemocy ze strony partnera;
- AC. mając na uwadze, że przemoc ze strony partnera jest nierozzerwalnie związana z przemocą wobec dzieci i znęcaniem się nad dziećmi; mając na uwadze, że narażenie dzieci na przemoc domową należy uznawać za przemoc wobec dzieci; mając na uwadze, że dzieci narażone na przemoc domową cierpią na zaburzenia zdrowia psychicznego lub fizycznego, które mogą mieć poważny i przewlekły charakter; mając na uwadze, że wiktymizacja dzieci w sytuacjach przemocy wobec kobiet może być kontynuowana i eskalowana w kontekście sporów rodzicielskich dotyczących pieczy i opieki nad dzieckiem; mając na uwadze, że zdrowie psychiczne i dobrostan dzieci uległy pogorszeniu w wyniku obowiązku pozostania w domu wprowadzonego, aby zwalczyć COVID-19; mając na uwadze, że między państwami członkowskimi występują znaczne różnice w liczbie placówek zdrowia psychicznego dla dzieci;
- AD. mając na uwadze, że dorastanie w przemocowym środowisku domowym ma bardzo negatywne konsekwencje dla rozwoju fizycznego, emocjonalnego i społecznego dziecka oraz dla jego późniejszego zachowania jako osoby dorosłej; mając na uwadze, że narażenie w dzieciństwie na przemoc, polegające albo na byciu ofiarą znęcania, albo na byciu świadkiem przemocy ze strony partnera, stanowi czynnik ryzyka narażenia na wiktymizację, popełniania przemocy jako osoba dorosła lub doświadczania problemów behawioralnych, fizycznych lub związanych ze zdrowiem psychicznym;
- AE. mając na uwadze, że mimo postępów najnowsze raporty wskazują brak możliwości pełnego wykonywania swoich praw w UE przez ofiary przestępstw; mając na uwadze, że dostęp do służb wsparcia ma kluczowe znaczenie dla kobiet narażonych na przemoc ze strony partnera; mając na uwadze, że liczba wyspecjalizowanych i ogólnych usług wsparcia dla ofiar przemocy ze strony partnera jest nadal niewystarczająca, a ofiary często napotykały trudności w dochodzeniu sprawiedliwości ze względu na brak informacji oraz niewystarczające wsparcie i ochronę; mając na uwadze, że ofiary często spotykają się z wtórną wiktymizacją w postępowaniach karnych i przy ubieganiu się o odszkodowanie; mając na uwadze, że istnieje kilka przypadków, w których funkcjonariusze organów ścigania i systemy sądowe nie są w stanie zapewnić wystarczającego wsparcia kobietom i dzieciom będącym ofiarami przemocy domowej, a także mając na uwadze, że ofiary przemocy ze względu na płć padały nawet ofiarą niewłaściwego zachowania lub niestosownych komentarzy przy zgłaszaniu przypadków przemocy; mając na uwadze, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego i organizacje publiczne, w szczególności te, które pracują z dziećmi i ofiarami przemocy domowej oraz przemocy motywowanej płcią i działają na ich rzecz, odgrywają ważną rolę w zapobieganiu i przeciwdziałaniu przemocy domowej i przemocy ze strony partnera; mając na uwadze, że takie organizacje mogą mieć również cenny wkład w strategię polityczne i przepisy prawne ze względu na ich doświadczenie u podstaw; mając na uwadze, że unijne programy finansowania, takie jak program „Sprawiedliwość” i program „Obywatele, Równość, Prawa i Wartości”, mogą być wykorzystywane do wspierania działań mających na celu ochronę i wspieranie ofiar przemocy domowej i przemocy motywowanej płcią, również w celu zapewnienia dostępu do wymiaru sprawiedliwości i finansowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego pracujących z ofiarami;

⁽²³⁾ Artykuł 31 Konwencji stambulskiej.

Środa, 6 października 2021 r.

- AF. mając na uwadze, że transgraniczne postępowania w sprawie separacji, rozvodu i pieczy nad dzieckiem mają bardziej złożony charakter i zazwyczaj trwają dłużej; mając na uwadze, że większa mobilność w UE sprawiła, że wzrosła liczba sporów transgranicznych o odpowiedzialność rodzicielską i pieczę nad dzieckiem; mając na uwadze, że automatyczne uznawanie orzeczeń w postępowaniach powiązanych z prawami do pieczy nad dzieckiem, w których pojawia się kwestia przemocy motywowanej płcią, jest problematyczne ze względu na różnice w przepisach dotyczących przemocy motywowanej płcią w poszczególnych państwach członkowskich, a ponadto nie wszystkie państwa członkowskie uznają przemoc ze strony partnera za przestępstwo i formę przemocy motywowanej płcią; mając na uwadze, że Komisja musi nasilić działania propagujące we wszystkich państwach członkowskich konsekwentne i faktyczne stosowanie zasad i celów określonych w Konwencji o prawach dziecka, którą ratyfikowały wszystkie państwa członkowskie UE; mając na uwadze, że państwa członkowskie jako strony Konwencji o prawach dziecka przyjętej przez ONZ muszą traktować interes dziecka jako kwestię nadrzędną we wszystkich procedurach publicznych, w tym podczas rozstrzygnięcia transgranicznych sporów rodzinnych; mając na uwadze, że art. 83 ust. 1 TFUE przewiduje możliwość ustanowienia norm minimalnych odnoszących się do określania przestępstw oraz kar w dziedzinach szczególnie poważnej przestępczości o wymiarze transgranicznym, wynikających z rodzaju lub skutków tych przestępstw lub ze szczególnej potrzeby wspólnego ich zwalczania; mając na uwadze, że art. 83 ust. 2 TFUE przewiduje możliwość ustanowienia norm minimalnych odnoszących się do określania przestępstw i kar w danej dziedzinie w celu zapewnienia skutecznego wprowadzania w życie polityki Unii w obszarze, który stał się przedmiotem środków harmonizujących;
- AG. mając na uwadze, że art. 82 ust. 2 TFUE przewiduje możliwość ustanowienia norm minimalnych, które miałyby zastosowanie w państwach członkowskich, w celu ułatwienia wzajemnego uznawania wyroków i orzeczeń sądowych, jak również usprawnienia współpracy policyjnej i wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych o wymiarze transgranicznym, w szczególności w odniesieniu do praw ofiar przestępstw;

Uwagi ogólne

1. z całą mocą potępia wszelkie formy przemocy motywowanej płcią, przemocy domowej i przemocy wobec kobiet oraz ubolewa nad faktem, że w szczególności kobiety i dzieci, w całej ich różnorodności, są wciąż narażone na przemoc ze strony partnera, która stanowi poważne naruszenie ich praw człowieka i godności, a także ma wpływ na pozycję ekonomiczną kobiet, zważywszy że zjawisko to pogłębiło się w czasie kryzysu wywołanego pandemią COVID-19;
2. przypomina, że specjalny sprawozdawca ONZ ds. przemocy wobec kobiet odnotował, iż kryzys związany z COVID-19 ukazał brak odpowiedniego wdrażania międzynarodowych konwencji w sprawie ochrony i zapobiegania przemocy ze względu na płeć; wzywa państwa członkowskie, aby pilnie zajęły się problemem rosnącej przemocy ze strony partnera podczas pandemii COVID-19, i zachęca je, aby wymieniały się krajowymi rozwiązaniami innowacyjnymi, wytycznymi, najlepszymi praktykami i protokołami, które okazały się skuteczne w rozwiązywaniu problemu przemocy ze strony partnera i we wspieraniu ofiar, zwłaszcza w sytuacjach nadzwyczajnych; wzywa Komisję do propagowania tych praktyk; wzywa państwa członkowskie i władze lokalne, aby zmierzyły zasięg przemocy motywowanej płcią oraz by wspierały ofiary przemocy motywowanej płcią i przemocy domowej przez zagwarantowanie im bezpieczeństwa i niezależności ekonomicznej w postaci dostępu do specjalnych miejsc zakwaterowania i podstawowych usług publicznych, takich jak opieka zdrowotna, transport oraz wsparcie zawodowe i psychologiczne; wzywa Komisję, aby opracowała protokół Unii Europejskiej dotyczący przemocy wobec kobiet w czasach kryzysu i sytuacjach nadzwyczajnych w celu zapobiegania przemocy wobec kobiet i wspierania ofiar w sytuacjach nadzwyczajnych, takich jak pandemia COVID-19, aby ustanowiła bezpieczny i elastyczny system ostrzegania w sytuacjach nadzwyczajnych oraz by uznała usługi ochrony ofiar, takie jak telefony zaufania, bezpieczne zakwaterowanie i usługi zdrowotne, za „podstawowe usługi” w państwach członkowskich; podkreśla w tym kontekście potrzebę zastosowania konkretnych środków w celu zniwelowania istniejących różnic w przepisach, strategiach politycznych i usługach między państwami członkowskimi oraz rozwiązania problemu wzrostu liczby przypadków przemocy domowej i przemocy motywowanej płcią podczas pandemii COVID-19;
3. podkreśla, że sprawcy często wykorzystują drogę sądową, aby rozszerzyć swoje uprawnienia i kontrolę oraz nadal zastraszać i wzbudzać strach wśród ofiar; podkreśla w związku z tym, że rodzic stosujący przemoc często manipuluje dzieckiem i wnioskiem o wspólną pieczę, aby móc nadal mieć kontakt z matką po ogłoszeniu separacji; podkreśla, że sprawcy często znęcają się nad dziećmi lub grożą, że wyrządzą im krzywdę lub zabiorą je, aby zaszkodzić swoim partnerom i byłym partnerom, co ma poważny szkodliwy wpływ na harmonijny rozwój dziecka; przypomina, że jest to również forma przemocy motywowanej płcią; zwraca uwagę, że wstrzymanie świadczeń na utrzymanie może być wykorzystane przez sprawców jako środek zastraszania i forma znęcania się nad ofiarami; podkreśla, że praktyka ta może wyrządzać ogromne szkody psychologiczne u ofiar i prowadzić do pojawienia się lub pogłębienia trudności finansowych; wzywa państwa członkowskie, aby podjęły kroki zapewniające wypłacanie ofiarom przemocy świadczeń na utrzymanie z funduszy na rzecz ofiar, aby uniknąć przemocy finansowej i ryzyka wyrządzenia dalszych szkód ofierze;

Środa, 6 października 2021 r.

4. z zadowoleniem przyjmuje zapisane w strategii na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025 zobowiązanie Komisji do zwalczania przemocy motywowanej płcią i podkreśla znaczenie pełnej i szybkiej realizacji kluczowych celów tej strategii w tym obszarze; zwraca uwagę na alarmujące dane na temat przemocy motywowanej płcią, które pokazują, że w trybie pilnym należy zmienić postawy patriarchalne; przypomina, że wspólne działania są kluczowe dla zapewnienia pozytywnej konwergencji i harmonizacji praw kobiet w Europie; wzywa zatem do powołania osobnego składu Rady do spraw równouprawnienia płci w obrębie Rady Europejskiej, aby przedstawiciele państw członkowskich mogli regularnie spotykać się, opracowywać przepisy i wymieniać najlepsze praktyki; podkreśla, że środki służące zwalczaniu przemocy motywowanej płcią i przemocy domowej muszą obejmować podejście przekrojowe, aby były jak najbardziej inkluzywne i zapobiegały wszelkim rodzajom dyskryminacji;

5. podkreśla, że konwencja stambulska stanowi podstawowy instrument przeciwdziałania przemocy motywowanej płcią przeciwko kobietom i przemocy domowej; ubolewa, że Unia Europejska nie ratyfikowała jeszcze konwencji oraz że do dziś ratyfikowało ją tylko 21 państw członkowskich UE; wzywa do szybkiej ratyfikacji konwencji i wdrożenia jej na szczeblu krajowym i unijnym; nalega na Bułgarię, Czechy, Węgry, Łotwę, Litwę i Słowację, aby ratyfikowały konwencję stambulską; ponownie zdecydowanie potępia niedawną decyzję polskiego ministra sprawiedliwości o oficjalnym rozpoczęciu procesu wycofywania się Polski z konwencji stambulskiej, co stanowiłoby poważny regres, jeśli chodzi o równouprawnienie płci, prawa kobiet i walkę z przemocą motywowaną płcią; wzywa Komisję, aby nadal opracowywała kompleksowe ramy polityki, programów i innych inicjatyw mających na celu zwalczanie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej oraz by przeznaczyła wystarczające i odpowiednie zasoby na działania związane z wdrażaniem konwencji stambulskiej za pośrednictwem programów finansowania chronionych przepisami wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 oraz komponentem Daphne; pochwała wszelkie kampanie na rzecz ratyfikacji i wdrożenia konwencji stambulskiej; popiera plan Komisji dotyczący dalszego dążenia do jej ratyfikacji w całej UE; zdecydowanie potępia wszelkie próby dyskredytowania konwencji stambulskiej oraz potępia próby niweczenia postępów w walce z przemocą motywowaną płcią, w tym przemocą domową, które są podejmowane w niektórych państwach członkowskich; z ogromnym zaniepokojeniem stwierdza, że skuteczne wdrożenie konwencji wciąż jest fragmentaryczne w całej UE; wzywa państwa członkowskie, które ratyfikowały konwencję, aby zapewniły jej pełne, skuteczne i praktyczne wdrożenie, ze zwróceniem szczególnej uwagi na art. 31 konwencji stambulskiej, oraz by podjęły wszelkie niezbędne środki gwarantujące, że przy ustalaniu prawa do opieki nad dzieckiem i odwiedzin bierze się pod uwagę przypadki przemocy ze strony partnera, a korzystanie z prawa do odwiedzin lub pieczy nie zagraża prawom i bezpieczeństwu ofiary lub dzieci;

6. apeluje do Komisji i do Rady o dodanie przemocy motywowanej płcią do wykazu dziedzin przestępczości, o których mowa w art. 83 ust. 1 TFUE, z uwzględnieniem szczególnej potrzeby zwalczania tego rodzaju przestępczości w ramach wspólnych działań; wzywa Komisję, aby wykorzystała ten artykuł jako podstawę prawną propozycji wiążących środków i całościowej unijnej dyrektywy ramowej mających na celu zapobieganie wszelkim formom przemocy motywowanej płcią i zwalczanie jej, z uwzględnieniem wpływu przemocy ze strony partnera na kobiety i dzieci, i obejmujących jednolite standardy i obowiązek zachowania należytej staranności w kwestii gromadzenia danych, zapobiegania przemocy, prowadzenia postępowań przygotowawczych, ochrony ofiar i świadków oraz ścigania i karania sprawców; przypomina, że takie nowe środki ustawodawcze powinny być zgodne z prawami, obowiązkami i celami zapisanymi w konwencji stambulskiej i stanowić dopełnienie procesu jej ratyfikacji; zaleca, aby postrzegać konwencję stambulską jako minimalny standard i aspirować do dalszych postępów na drodze do wyeliminowania przemocy motywowanej płcią i przemocy domowej;

7. wzywa państwa członkowskie i Komisję do przyjęcia konkretnych środków w celu wyeliminowania cyberprzemocy, w tym nękania w internecie, agresji elektronicznej i mizoginistycznej mowy nienawiści, która w sposób nieproporcjonalny dotyka dzieci, a zwłaszcza dziewczęta, a także do zajęcia się w szczególności nasileniem się tych form przemocy motywowanej płcią podczas pandemii COVID-19; wzywa Komisję do przedstawienia odpowiednich przepisów i wszelkich innych możliwych działań mających na celu wyeliminowanie mowy nienawiści i nękania w internecie;

8. ubolewa z powodu niedostatecznego finansowania przez Komisję i państwa członkowskie działań mających na celu zwalczanie przemocy domowej, mając na względzie skalę tego zjawiska; stwierdza, że państwa członkowskie, które zdecydowanie zwiększyły środki na ten cel, odnotowują wyniki, zwłaszcza pod względem ograniczenia przypadków kobietobójstwa; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia środków przeznaczonych na walkę z przemocą domową; jest szczególnie zaniepokojony rozproszeniem funduszy, krótkoterminowym finansowaniem i obciążeniem administracyjnymi jako czynnikami, które mogą ograniczać dostęp stowarzyszeń do finansowania, a tym samym mieć wpływ na jakość wsparcia udzielanego ofiarom przemocy domowej i ich dzieciom; zwraca się do Komisji i państw członkowskich, aby propagowały stabilne i długoterminowe finansowanie;

Środa, 6 października 2021 r.

Ochrona, bezpieczeństwo i wsparcie dla ofiar przemocy motywowanej płcią – rozwiązywanie problemu przemocy ze strony partnera w decyzjach dotyczących prawa do pieczy i odwiedzin

9. przypomina, że we wszelkich działaniach dotyczących dzieci kwestią nadrzędną jest ich dobro; przypomina prawo dziecka odseparowanego od jednego lub obojga rodziców do regularnej osobistej styczności i regularnych bezpośrednich kontaktów z obojgiem rodziców, z wyjątkiem przypadków, gdy jest to sprzeczne z dobrem dziecka; zauważa, że wspólna piecza nad dzieckiem i spotkania bez nadzoru są zasadniczo pożądane w celu zapewnienia rodzicom równych praw i obowiązków, z wyjątkiem sytuacji gdy jest to sprzeczne z dobrem dziecka; podkreśla, że jest to sprzeczne z dobrem dziecka, jeżeli przepisy prawa automatycznie przyznają odpowiedzialność rodzicielską jednemu z rodziców lub obojgu; przypomina, że zgodnie z Konwencją ONZ o prawach dziecka ocena dobra dziecka jest jedynym w swoim rodzaju działaniem, które należy podjąć w każdym indywidualnym przypadku z uwzględnieniem szczególnych okoliczności każdego dziecka; podkreśla, że przemoc ze strony partnera stoi jednoznacznie w sprzeczności z najlepszym interesem dziecka i na przeszkodzie wspólnej pieczy i opiece ze względu na poważne konsekwencje dla kobiet i dzieci, w tym ryzyko przemocy po separacji i ekstremalnych aktów kobietobójstwa i dzieciobójstwa; podkreśla, że przy ustalaniu zasad przyznawania prawa do pieczy, kontaktu i odwiedzin ochrona kobiet i dzieci przed przemocą oraz dobro dziecka muszą mieć nadrzędne znaczenie i pierwszeństwo przed innymi kryteriami; w związku z tym zaznacza, że prawa lub żądania sprawców lub domniemanych sprawców w czasie postępowania sądowego i po jego zakończeniu, również w odniesieniu do własności, prywatności, pieczy nad dzieckiem, dostępu, kontaktu i odwiedzin, należy ustalać z uwzględnieniem przysługujących kobietom i dzieciom praw do życia oraz integralności fizycznej, seksualnej i psychologicznej, które stanowią prawa człowieka, oraz w świetle zasady kierowania się dobrem dziecka⁽²⁴⁾; podkreśla zatem, że cofnięcie prawa do opieki i odwiedzin partnera stosującego przemoc oraz powierzenie wyłącznej pieczy matce, jeżeli jest ofiarą przemocy, może stanowić jedyny sposób zapobiegania dalszej przemocy i wtórnej wiktymizacji ofiar; podkreśla, że przypisaniu wszystkich obowiązków rodzicielskich rodzicowi będącemu ofiarą przemocy muszą towarzyszyć odpowiednie mechanizmy rekompensaty, takie jak korzyści socjalne i priorytetowy dostęp do zbiorowych i indywidualnych rozwiązań w zakresie opieki;

10. podkreśla, że nieuwzględnienie przemocy ze strony partnera w decyzjach dotyczących prawa do pieczy i odwiedzin stanowi naruszenie przez zaniedbanie prawa człowieka do życia, do życia bez przemocy oraz do zdrowego rozwoju kobiet i dzieci; wyraźnie zaznacza, że każdą formę przemocy, w tym bycie świadkiem przemocy wobec rodzica lub bliskiej osoby, należy uznać w świetle prawa i w praktyce za naruszenie praw człowieka oraz czyn wymierzony w dobro dziecka; jest głęboko zaniepokojony alarmującą liczbą przypadków kobietobójstwa w Europie, które stanowi najbardziej skrajną formę przemocy wobec kobiet; jest zaniepokojony nieadekwatnością ochrony zapewnianej kobietom, czego dowodem jest liczba kobietobójstw i dzieciobójstw, do których dochodzi po zgłoszeniu przez kobiety przemocy domowej; podkreśla, że w najlepszym interesie dziecka należy rutynowo na cały okres trwania postępowania zawieszać władzę rodzicielską rodzica oskarżonego w sprawach o kobietobójstwo; zaznacza ponadto, że zstępni powinni być zwolnieni z obowiązku zapewnienia utrzymania rodzica, który został skazany za kobietobójstwo; wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania odpowiedniego i nieodpłatnego dostępu do wymiaru sprawiedliwości i wsparcia dla ofiar wszystkim kobietom będącym ofiarami różnych form przemocy ze strony partnera bez względu na ich status oraz do zagwarantowania w razie potrzeby usług tłumaczenia ustnego; wzywa państwa członkowskie do dopilnowania, aby służby uwzględniały krzyżujące się formy dyskryminacji kobiet i dzieci; wzywa państwa członkowskie, aby w większym stopniu obejmowały opieką, monitorowaniem i ochroną kobiety, które zgłosiły przemoc motywowaną płcią; wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania skoordynowanego podejścia służb wsparcia przy identyfikacji kobiet zagrożonych przemocą, aby zapewnić wszystkim kobietom i dziewczętom dostępność wszelkich tego rodzaju środków w obrębie ich jurysdykcji; podkreśla, że gdy sprawcę aresztuje się na gorącym uczynku, ofiarę należy umieścić w bezpiecznym miejscu, a ochrona dzieci przed sprawcą powinna być obowiązkowa; podkreśla także, że w przypadku braku spełnienia przesłanek prawnych aresztowania, domniemany sprawca powinien zostać bezzwłocznie usunięty z domu ofiary bez możliwości zbliżania się do miejsca pracy ofiary, aby zapobiec ryzyku dalszej przemocy;

11. wzywa państwa członkowskie do opracowania systemów umożliwiających osobom trzecim i stowarzyszeniom zajęcie się wizytami dzieci u agresywnego byłego partnera, aby ograniczyć narażenie matek, które są ofiarami przemocy domowej, jeżeli były partner zachował prawo do odwiedzin, mieszkania lub wspólnej pieczy nad dzieckiem; uważa, że mechanizmy te muszą być dostępne dla kobiet w momencie zgłoszenia przez nie przemocy domowej; uważa, że zadanie to wymaga specjalnych umiejętności, dlatego osoby odpowiedzialne za zajmowanie się dziećmi muszą odbyć odpowiednie szkolenie; uważa, że mechanizmy te powinny być obsługiwane przez wyspecjalizowane stowarzyszenia i instytucje;

12. jest zaniepokojony znacznymi różnicami między państwami członkowskimi w odniesieniu do zwalczania przemocy motywowanej płcią; jest również zaniepokojony sytuacją kobiet będących ofiarami przemocy motywowanej płcią, które żyją w miejscach bez dostępu do struktur wsparcia i gdzie dostęp do wymiaru sprawiedliwości, usług publicznych i usług prawnych służących ochronie ich praw jest trudny; wyraża zaniepokojenie faktem, że specjalistyczne usługi wsparcia nie są

⁽²⁴⁾ Zapisany w Konwencji ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet komentarz ogólny nr 35 dotyczący przemocy motywowanej płcią wobec kobiet, który stanowi aktualizację Komentarza ogólnego nr 19.

Środa, 6 października 2021 r.

oferowane w równym stopniu w każdym państwie członkowskim, i wzywa je do zapewnienia odpowiedniego geograficznego rozmieszczenia służb oferujących ofiarom natychmiastowe, krótko- i długoterminowe wsparcie specjalistyczne, bez względu na status pobytu kobiet i ich zdolność bądź chęć do współpracy w postępowaniu przeciwko ich domniemanemu sprawcy; wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania powszechnego dostępu do usług prawnych oraz zindywidualizowanych usług i reakcji w konkretnych przypadkach, w których przemoc ze strony partnera występuje na obszarach wiejskich; podkreśla potrzebę utworzenia sieci różnych usług i programów w celu pomyślnego zwalczania przypadków przemocy motywowanej płcią wobec kobiet na obszarach wiejskich i w regionach oddalonych; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zbadania możliwości przeznaczenia funduszy unijnych na ten cel, zwłaszcza funduszy na rozwój regionalny;

13. z zadowoleniem przyjmuje Strategię UE w zakresie praw ofiar (2020–2025), która odpowiada na szczególne potrzeby ofiar przemocy motywowanej płcią, a zwłaszcza szczególne podejście do przemocy psychicznej wobec kobiet oraz wpływu przemocy na ich zdrowie psychiczne w ujęciu długoterminowym; wzywa Komisję, aby w ramach oceny dyrektywy w sprawie praw ofiar zajęła się obecnymi lukami w prawodawstwie UE, zbadała, czy należy i skutecznie uwzględnić aspekt płci dotyczący wiktyimizacji, w szczególności w odniesieniu do międzynarodowych norm dotyczących przemocy wobec kobiet, takich jak normy określone w konwencji stambulskiej, oraz by odpowiednio wzmocniła przepisy odnoszące się do praw ofiar oraz ochrony i odszkodowań dla ofiar; apeluje o niestrudzone propagowanie praw ofiar, także z wykorzystaniem istniejących instrumentów takich jak europejski nakaz ochrony; wzywa Komisję do zapewnienia, aby wszystkie państwa członkowskie włączyły dyrektywę o prawach ofiar do krajowych systemów prawnych, oraz wzywa do pełnego wdrożenia dyrektywy, dzięki czemu ofiary przemocy ze strony partnera będą miały pełny dostęp do służb wsparcia, w tym służb specjalistycznych i ogólnych, takich jak telefon zaufania 116 006 dla ofiar przestępstw;

14. zaleca państwom członkowskim udostępnienie alternatywnych mechanizmów dla ofiar, które nie wnoszą skargi, tak aby mogły one korzystać z praw przysługujących ofiarom przemocy ze strony partnera, w tym praw socjalnych i praw związanych z zatrudnieniem, np. na podstawie raportów sporządzonych przez ekspertów specjalizujących się w usługach publicznych przyznających status ofiary przemocy motywowanej płcią;

Ochrona i wsparcie: dostęp do ochrony prawnej, zakwaterowania w sytuacjach wyjątkowych i funduszy na rzecz ofiar

15. podkreśla kluczową rolę ekonomicznego wsparcia ofiar, które pomagają im uniezależnić się finansowo od partnera stosującego przemoc; podkreśla, że większość kobiet staje się uboższa w trakcie postępowania w sprawie separacji i rozvodu oraz że niektóre kobiety rezygnują z ubiegania się o sprawiedliwą część i z tego, do czego mają prawo, z obawy przed utratą prawa do opieki; wzywa zatem państwa członkowskie do zwrócenia szczególnej uwagi na ryzyko niestabilności finansowej ofiar przemocy domowej w procesie separacji i rozvodu; podkreśla potrzebę usunięcia barier ekonomicznych, które mogą powstrzymać kobiety przed zgłaszaniem doznanej przemocy; zwraca uwagę, że odpowiedni dochód i niezależność ekonomiczna są kluczowymi czynnikami umożliwiającymi kobietom wyjście z toksycznych związków, w których występuje przemoc; wzywa państwa członkowskie do wdrożenia konkretnych środków w celu przeciwdziałania przemocy ekonomicznej, ochrony kapitału i dochodów ofiar przemocy motywowanej płcią oraz do ustanowienia ram zapewniających szybkie i skuteczne decyzje w sprawie świadczeń alimentacyjnych dla dzieci, czego celem jest zapewnienie wzmocnienia pozycji, bezpieczeństwa finansowego i niezależności ekonomicznej ofiar przemocy motywowanej płcią, tak aby mogły one przejąć kontrolę nad swoim życiem, w tym dzięki wspieraniu kobiet-przedsiębiorców i kobiet-pracowników; zwraca się do Komisji i państw członkowskich o propagowanie i wspieranie takiej niezależności; pochwała projekt dyrektywy w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych⁽²⁵⁾ i wniosek dotyczący wiążących środków w obszarze przejrzystości płac⁽²⁶⁾; podkreśla, że jak ważne jest wdrożenie dyrektywy w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym⁽²⁷⁾, ponieważ ma ona szczególne znaczenie dla samotnych rodziców, pomagając im w radzeniu sobie ze swoją specyficzną sytuacją zawodową i obowiązkami opiekuńczymi, np. przez zapewnienie dostępności odpowiednich placówek opieki; wzywa państwa członkowskie, aby zapewniły ofiarom odpowiednie wsparcie finansowe i mechanizmy odszkodowań oraz by ustanowiły mechanizm koordynacji, monitorowania i regularnej oceny wdrażania i skuteczności środków mających na celu zapobieganie przemocy ekonomicznej wobec kobiet;

16. wzywa państwa członkowskie, aby propagowały i gwarantowały pełny dostęp do odpowiedniej ochrony prawnej, skutecznych przesłuchań i zakazów zbliżania się, schronisk i doradztwa, a także do funduszy na rzecz ofiar i programów wzmocnienia pozycji finansowej kobiet będących ofiarami przemocy ze strony partnera; wzywa państwa członkowskie, aby zagwarantowały matkom i ich dzieciom, które są ofiarami przemocy domowej, wsparcia edukacyjnego i finansowego na poziomie społeczności lokalnej, np. w postaci funduszu dla kobiet będących ofiarami przemocy domowej, aby

⁽²⁵⁾ Wniosek Komisji z dnia 28 października 2020 r. dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w Unii Europejskiej (COM(2020)0682).

⁽²⁶⁾ Wniosek Komisji z dnia 4 marca 2021 r. dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wzmocnienia stosowania zasady równości wynagrodzeń dla kobiet i mężczyzn za taką samą pracę lub pracę o takiej samej wartości za pośrednictwem mechanizmów przejrzystości wynagrodzeń oraz mechanizmów egzekwowania (COM(2021)0093).

⁽²⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie równowagi między życiem zawodowym a prywatnym rodziców i opiekunów (Dz.U. L 188 z 12.7.2019, s. 79).

Środa, 6 października 2021 r.

wyposażyć te matki w środki niezbędne do zapewnienia opieki ich dzieciom i uniknięcia utraty pieczy nad dziećmi; wzywa państwa członkowskie do stosowania szczególnych procedur opartych na wspólnych minimalnych standardach oraz do udzielania wsparcia ofiarom przemocy domowej, aby nie stały się ponownie ofiarami w wyniku wspólnej pieczy lub by całkowicie nie utraciły pieczy nad dziećmi; wzywa państwa członkowskie, aby zapewniły pokrycie kosztów sądowych należnych od ofiar przemocy domowej, jeżeli ofiary te nie mają one dostatecznych środków, a także by zagwarantowały im odpowiednią obronę przez prawników specjalizujących się w sprawach dotyczących przemocy domowej; wzywa Komisję do oceny opracowania minimalnych standardów nakazów ochrony w UE; wzywa państwa członkowskie, aby zapewniły ofiarom przemocy ze strony partnera dostęp do wsparcia psychologicznego i doradztwa na każdym etapie procedur prawnych;

17. ubolewa z powodu braku odpowiednich rozwiązań w zakresie oferowanych tymczasowo i w sytuacjach wyjątkowych miejsc zakwaterowania dla ofiar przemocy ze strony partnera i ich dzieci; wzywa państwa członkowskie, aby otworzyły placówki zakwaterowania awaryjnego właściwe dla sytuacji przemocy ze strony partnera oraz by stale je udostępniały w celu zwiększenia, poprawy i zapewnienia odpowiednich usług w zakresie przyjmowania i ochrony kobiet będących ofiarami przemocy domowej i dzieci dotkniętych przemocą; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby przeznaczały odpowiednie fundusze właściwym organom, w tym za pośrednictwem projektów, oraz wzywa do finansowania tworzenia i rozbudowy schronisk, a także innych odpowiednich kroków umożliwiających kobietom będącym ofiarami przemocy korzystanie, z zachowaniem poufności, z bezpiecznego i lokalnego otoczenia;

18. wyraża ubolewanie, że kobiety mogą znaleźć się bez odpowiedniego wsparcia socjalnego, medycznego i psychologicznego; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia wysokiej jakości, skutecznego, dostępnego i powszechnego wsparcia medycznego i psychologicznego dla ofiar przemocy ze względu na płeć, w tym świadczenia usług w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, zwłaszcza w czasach kryzysu, w których takie wsparcie musi być uznawane za niezbędne, na przykład dzięki inwestowaniu w telemedycynę dla zapewnienia ciągłości świadczenia usług opieki zdrowotnej;

19. zachęca państwa członkowskie do stworzenia opieki medycznej skoncentrowanej na pacjencie, która umożliwiałaby wczesne wykrywanie przemocy domowej, organizowanie profesjonalnych programów terapii i zakwaterowania oraz usług prawnych dla ofiar, co mogłoby w znacznym stopniu ograniczyć konsekwencje przemocy ze strony partnera i zapobiegać jej;

20. wzywa państwa do zbadania wirtualnych możliwości pomocy ofiarom przemocy, w tym w zakresie zdrowia psychicznego i poradnictwa, z uwzględnieniem istniejących nierówności w dostępie do usług informatycznych;

21. zachęca do dobrych praktyk, które już istnieją w niektórych państwach członkowskich, służących zapobieganiu dalszej przemocy, takich jak zapisywanie numerów telefonu ofiar w specjalnych wykazach dotyczących nękania i przemocy ze strony partnera, aby nadać bezwzględny priorytet ewentualnym przyszłym telefonom w sytuacjach wyjątkowych i ułatwić skuteczne interwencje organów ścigania;

Ochrona i wsparcie dzieci

22. podkreśla, że duże znaczenie ma ustanowienie na szczeblu UE wspólnych definicji prawnych i minimalnych standardów w celu zwalczania przemocy motywowanej płcią i ochrony dzieci będących ofiarami przemocy motywowanej płcią, ponieważ przemoc ze strony partnera, przemoc doświadczana w roli świadka i przemoc pośrednia nie są uznawane w wielu systemach prawnych; zwraca uwagę, że dzieci doświadczające przemocy w środowisku rodzinnym nie są uznawane za ofiary przemocy ze względu na płeć, co ma bezpośredni wpływ na gromadzenie danych przez policję i wymiar sprawiedliwości oraz na współpracę transgraniczną; podkreśla potrzebę nadania statusu ofiary przemocy ze względu na płeć w postępowaniu karnym i w postępowaniu przygotowawczym dzieciom, które są świadkami przemocy ze strony partnera lub padają ofiarą przemocy pośredniej, aby mogły korzystać z lepszej ochrony prawnej i odpowiedniej pomocy; zaleca więc opracowanie systemowych procedur monitorowania, przede wszystkim pod względem psychologicznym, dzieci będących ofiarami, ale także świadkami przemocy domowej, aby zapobiegać problemom życiowym powodowanym przez tę sytuację i powielaniu przez dzieci aktów przemocy w dorosłym życiu; wzywa również państwa członkowskie do wprowadzenia specjalnych przepisów dotyczących bycia świadkiem przemocy, w tym do opracowania przepisów określających szczególne okoliczności obciążające;

23. wzywa państwa członkowskie do przeprowadzenia całorocznej kampanii mającej na celu informowanie dzieci i podnoszenie świadomości o prawach dzieci; wzywa państwa członkowskie do uruchomienia specjalnych ośrodków dla dzieci będących ofiarami przemocy, z pediatrami i terapeutami specjalizującymi się w przemocy motywowanej płcią; wzywa państwa członkowskie do uruchomienia punktów kontaktowych dla dzieci, które to punkty byłyby łatwo dostępne, w tym telefonicznie, za pośrednictwem poczty elektronicznej, czatu online itd., gdzie dzieci mogłyby porozmawiać i zadawać pytania, a także zgłosić przemoc wobec siebie, rodzica lub rodzeństwa, i gdzie mogłyby uzyskać informacje, poradę lub zostać skierowane do innych organizacji, w których mogłyby uzyskać lepszą pomoc;

Środa, 6 października 2021 r.

24. podkreśla, że dziecku należy w szczególności zapewnić możliwość bycia wysłuchanym, co ma zasadnicze znaczenie dla ustalenia, co leży w najlepszym interesie dziecka podczas rozpatrywania spraw dotyczących pieczy nad dzieckiem i opieki zastępczej, w zależności od wieku i dojrzałości dziecka; zwraca uwagę, że w każdym przypadku, ale przede wszystkim w przypadkach, w których podejrzewa się przemoc ze strony partnera, wysłuchania takie muszą być prowadzone w środowisku przyjaznym dziecku przez wyszkolonych specjalistów, takich jak lekarze lub psychologowie, w tym specjaliści w zakresie neuropsychiatrii dzieci, aby przeanalizować wpływ zaufania do innych ludzi na harmonijny rozwój dziecka i uniknąć pogłębiania traumy i wiktymizacji; wzywa do przyjęcia minimalnych standardów unijnych w kwestii przeprowadzania takich wysłuchań; podkreśla znaczenie zapewnienia ofiarom i ich dzieciom długoterminowej opieki psychologicznej i psychiatrycznej oraz w formie doradztwa socjalnego na odpowiednim poziomie przez cały proces powrotu do równowagi po zakończeniu przemocy;

25. podkreśla potrzebę zwrócenia szczególnej uwagi na przypadki, w których ofiara lub dziecko są niepełnosprawne lub przynależą do grup wymagających szczególnego traktowania, i stosowania w takich przypadkach specjalnych procedur i standardów;

26. z zadowoleniem przyjmuje przedstawienie przez Komisję szczegółowej strategii na rzecz ochrony dzieci wymagających szczególnej troski oraz propagowania przyjaznego podejścia wymiaru sprawiedliwości do dzieci; podkreśla potrzebę ochrony praw dzieci najbardziej potrzebujących szczególnego traktowania, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci z niepełnosprawnościami, zapobiegania i przeciwdziałania przemocy oraz promowania wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom; wzywa do pełnego i szybkiego wdrożenia tej strategii przez wszystkie państwa członkowskie; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby podjęły konkretne środki w celu zwalczania niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci przez inwestowanie w środki zapobiegawcze i programy leczenia mające na celu zapobieganie ponownemu popełnianiu przestępstw przez sprawców i bardziej skuteczne wsparcie dla ofiar, a także poprzez zacieśnienie współpracy między organami ścigania a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla, że w przypadku podejrzenia o niegodziwe traktowanie dzieci należy podjąć niezwłoczne działania, aby zapewnić bezpieczeństwo dziecka oraz powstrzymać dalszą lub potencjalną przemoc i zapobiegać jej, przy jednoczesnym zapewnieniu dziecku prawa do bycia wysłuchanym w trakcie całego procesu; uważa, że takie działania powinny obejmować natychmiastową ocenę ryzyka i ochronę obejmującą szeroki zakres skutecznych środków, takich jak środki tymczasowe, nakazy ochrony lub zakazy zbliżania się w trakcie badania faktów; przypomina, że we wszystkich postępowaniach z udziałem dzieci będących ofiarami przemocy należy stosować zasadę szybkości; podkreśla, że sądy rozstrzygające sprawy znęcania się nad dziećmi powinny także specjalizować się w sprawach dotyczących przemocy motywowanej płcią;

27. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby podjęły konkretne kroki mające na celu wyeliminowanie wykorzystywania seksualnego dzieci przez inwestowanie w środki profilaktyczne i tworzenie szczegółowych strategii wymierzonych w potencjalnych sprawców oraz udzielanie skuteczniejszego wsparcia ofiarom; wzywa państwa członkowskie do zacieśnienia współpracy między organami egzekwowania prawa i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w celu zwalczania przemocy seksualnej wobec dzieci i seksualnego wykorzystywania dzieci;

28. podkreśla, że przemoc wobec dzieci może być również powiązana z przemocą motywowaną płcią, ponieważ dzieci są świadkami przemocy wobec swoich matek lub same są ofiarami złego traktowania, gdy wykorzystuje się je w sposób pośredni do sprawowania władzy i przemocy psychicznej wobec matek; stwierdza, że programy wspierające dzieci, które są narażone na przemoc domową, mają kluczowe znaczenie w minimalizacji długotrwałych szkód; wzywa państwa członkowskie, aby nadal prowadziły innowacyjne programy mające na celu zaspokojenie potrzeb dzieci, np. przez szkolenia dla osób, które pracują z dziećmi, z zakresu wczesnego wykrywania sygnałów ostrzegawczych, zapewniały odpowiednie reagowanie i wsparcie oraz skuteczne wsparcie psychologiczne dla dzieci w czasie postępowania karnego i cywilnego, w którym biorą udział; stanowczo zaleca państwom członkowskim, by wdrożyły systemowe procedury monitorowania dzieci będących ofiarami i świadkami przemocy domowej, w tym wsparcia psychologicznego, w celu zapobiegania problemom powodowanym przez tę sytuację i powielaniu przez dzieci aktów przemocy w dorosłym życiu;

Zapobieganie: szkolenia dla specjalistów

29. apeluje o stałe, skuteczne budowanie potencjału i obowiązkowe ukierunkowane szkolenia dla specjalistów zajmujących się przypadkami przemocy motywowanej płcią, niegodziwym traktowaniem dzieci oraz ogólnie wszelkimi formami przemocy domowej i jej mechanizmami, w tym manipulacją, przemocą psychiczną i kontrolą przemocową; podkreśla, że w związku z tym takie ukierunkowane szkolenia powinny być przeznaczone dla funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania, wyspecjalizowanych prawników, personelu medycznego zajmującego się medycyną sądową, pracowników służby zdrowia, pracowników socjalnych, nauczycieli i opiekunów dzieci, a także urzędników publicznych pracujących w tych dziedzinach; apeluje, aby w trakcie tych szkoleń podkreślano również znaczenie przemocy ze strony partnera dla praw dziecka oraz jego ochrony i dobrostanu; wzywa, aby szkolenia te prowadziły do poprawy wiedzy specjalistów i zrozumienia przez nich istniejących środków ochrony oraz bezpieczeństwa, wpływu przestępstwa, potrzeb ofiar i sposobu zaspokajania tych potrzeb, a także by wyposażyły ich w odpowiednie umiejętności potrzebne do skuteczniejszej komunikacji z ofiarami i skuteczniejszego udzielania im wsparcia; apeluje, aby szkolenia te umożliwiały im również ocenę sytuacji przy użyciu wiarygodnych narzędzi oceny ryzyka oraz wykrywanie oznak nadużyć; podkreśla

Środa, 6 października 2021 r.

potrzebę oceny stosowanych przez specjalistów mechanizmów wykrywania tych oznak; wzywa, aby szkolenia te prowadzono, koncentrując się przede wszystkim na potrzebach i obawach ofiar oraz uznając, że przemoc wobec kobiet i przemoc domowa muszą być zwalczane za pomocą specjalnego, uwzględniającego aspekt płci i prawa człowieka podejścia zgodnego z krajowymi, regionalnymi i międzynarodowymi normami i środkami; wzywa UE i jej państwa członkowskie do opracowania i finansowania takich szkoleń; przypomina o znaczeniu Europejskiej Sieci Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości w tej kwestii; podkreśla, że należy zwrócić się do organizacji społeczeństwa obywatelskiego i organizacji publicznych pracujących z dziećmi i ofiarami oraz na rzecz dzieci i ofiar przemocy domowej motywowanej płcią o prowadzenie takich szkoleń lub co najmniej uczestniczenie w ich prowadzeniu w celu przekazania wiedzy specjalistycznej, jaką zdobyły z rzeczywistych doświadczeń; wzywa Komisję do ułatwiania i koordynowania tego rodzaju szkoleń, ze szczególnym uwzględnieniem spraw transgranicznych;

30. wzywa państwa członkowskie do dopilnowania, by policja i służby wymiaru sprawiedliwości były odpowiednio finansowane, wyposażone i przeszkolone do rozpatrywania skarg dotyczących przemocy domowej i reagowania na nie; ubolewanie nad faktem, że niedofinansowanie tych służb i cięcia budżetowe mogą prowadzić do uchybień proceduralnych, braku informowania osób wnoszących skargi o postępach proceduralnych i nadmiernych opóźnień, które nie są kompatybilne z imperatywem ochrony ofiar i odzyskania przez nich zdrowia; podkreśla ważną rolę pracowników socjalnych i psychologów obecnych w wydziałach policji, którzy ułatwiają wspieranie ofiar przemocy w konkretnym i ludzkim wymiarze; wzywa państwa członkowskie, aby zapewniły wszystkim stowarzyszeniom środki niezbędne do udzielania pomocy kobietom będącym ofiarami i ich dzieciom; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zacieśnienia współpracy w celu podjęcia środków, które ułatwiają rozpoznawanie ofiar przemocy domowej i przemocy ze strony partnera, a także wzmacniają pozycję ofiar przemocy i świadków, tak aby ofiary były w stanie zgłosić przestępstwo, ponieważ w wielu przypadkach przemoc ze strony partnera nie jest zgłaszana;

31. wzywa Komisję i Europejską Sieć Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości do utworzenia unijnej platformy wzajemnego uczenia się i wymiany najlepszych praktyk między przedstawicielami zawodów prawniczych i decydentami politycznymi z różnych państw członkowskich, którzy pracują we wszystkich powiązanych obszarach;

32. zdecydowanie zaleca państwom członkowskim ustanowienie wyspecjalizowanych sądów lub wydziałów, a także odpowiednich przepisów, szkoleń, procedur i wytycznych dla wszystkich specjalistów zajmujących się ofiarami przemocy ze strony partnera, w tym podnoszeniem świadomości na temat przemocy motywowanej płcią i stereotypów dotyczących płci, w celu uniknięcia rozbieżności między orzeczeniami sądowymi a dyskryminacją lub wtórną wiktymizacją podczas procedur sądowych, medycznych i policyjnych, procedur z zakresu ochrony dziecka i ustanowienia opieki, przy zapewnieniu należytego wysłuchania dzieci i kobiet oraz priorytetowego traktowania ich ochrony i ubiegania się przez nie o zadośćuczynienie; podkreśla, że należy wzmocnić wyspecjalizowane sądy lub ich wydziały oraz wymiar sprawiedliwości przyjazny dzieciom i kobietom będącym ofiarami przemocy, powołać jednostki kompleksowej oceny przemocy motywowanej płcią, w skład których wchodziłoby lekarze medycyny sądowej, psychologowie i pracownicy socjalni pracujący we współpracy ze służbami publicznymi specjalizującymi się w przemocy motywowanej płcią i oferującymi pomoc ofiarom; podkreśla, jak ważne jest pełne stosowanie prawnych środków ochrony w celu zapewnienia kobietom i dzieciom ochrony przed przemocą, a także to, aby takie środki nie były ograniczane prawami rodzicielskimi; nalega na wstrzymanie podejmowania decyzji w sprawie wspólnej pieczy do czasu przeprowadzenia odpowiedniego postępowania przygotowawczego w sprawie przemocy ze strony partnera i dokonania oceny ryzyka;

33. podkreśla potrzebę dostrzeżenia wzajemnych powiązań między postępowaniami karnymi, cywilnymi i innymi postępowaniami sądowymi w celu skoordynowania reakcji sądów i innych instancji na przemoc ze strony partnera oraz sugeruje państwom członkowskim wprowadzenie środków, które umożliwiłyby powiązanie spraw karnych i cywilnych dotyczących jednej rodziny, tak aby skutecznie unikać rozbieżności między szkodliwymi dla dzieci i ofiar orzeczeniami sądów i innych instancji; ubolewa nad brakiem tymczasowych środków ochrony ofiar i brakiem tymczasowych mechanizmów zawieszania władzy rodzicielskiej rodzica stosującego przemoc na czas postępowania sądowego, które zazwyczaj trwa kilka lat; wzywa państwa członkowskie do przetestowania i opracowania takich środków ochronnych; wzywa państwa członkowskie do zorganizowania szkoleń dla wszystkich specjalistów i wolontariuszy zaangażowanych w takie postępowania, a także do włączenia w te szkolenia powiązanych organizacji społeczeństwa obywatelskiego pracujących z dziećmi i ofiarami oraz na ich rzecz; wzywa właściwe organy krajowe do poprawy koordynacji między sądami przez wspieranie kontaktów między prokuraturami w celu umożliwienia pilnego rozwiązania kwestii związanych z odpowiedzialnością rodzicielską oraz w celu zapewnienia sądom rodzinnym możliwości poznania wszystkich kwestii związanych z przemocą motywowaną płcią wobec kobiet przy ustalaniu prawa do opieki nad dziećmi i odwiedzin;

34. wzywa państwa członkowskie do utworzenia platformy do regularnej wymiany najlepszych praktyk między sądami cywilnymi i karnymi, przedstawicielami zawodów prawniczych zajmującymi się sprawami przemocy domowej oraz przemocy motywowanej płcią, znęcania się nad dziećmi oraz separacji i pieczy nad dziećmi, a także wszystkimi innymi zainteresowanymi stronami;

Środa, 6 października 2021 r.

35. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zaangażowania odpowiednich organizacji społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza tych, które pracują z dziećmi i na rzecz dzieci, a także z ofiarami przemocy domowej i przemocy motywowanej płcią, w opracowywanie, wdrażanie i ocenę strategii politycznych i przepisów prawnych; wzywa do zapewnienia strukturalnego wsparcia na szczeblu unijnym, krajowym i lokalnym dla tych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym wsparcia finansowego, aby zwiększyć ich zdolność do reagowania i działania na rzecz ofiar, a także do zapewnienia odpowiedniego dostępu dla wszystkich do usług, w tym doradztwa i wsparcia oferowanych przez te organizacje;

36. potwierdza pełne poparcie dla działań mających na celu poprawę zdolności usługodawców w różnych sektorach (wymiaru sprawiedliwości, ścigania, służby zdrowia i służb socjalnych) do gromadzenia i przechowywania zaktualizowanych danych; wzywa państwa członkowskie do przyjęcia wytycznych krajowych i dobrych praktyk, a także do przeprowadzenia szkoleń dotyczących problemu przemocy ze strony partnera wśród pracowników na wszystkich szczeblach wszystkich instytucji z pierwszej linii, ponieważ pozwoli to reagować z wyczuciem na zgłoszenia kobiet szukających pomocy; wzywa państwa członkowskie do monitorowania służb we wspomnianych sektorach i przeznaczenia niezbędnych środków budżetowych dostosowanych do potrzeb;

37. zaleca, aby organy krajowe przystąpiły w szczególności do sporządzenia i rozpowszechnienia wytycznych dla specjalistów zaangażowanych w sprawy związane z przemocą ze strony partnera oraz prawami do opieki nad dziećmi, z uwzględnieniem czynników ryzyka (dotyczących dziecka lub członków rodziny, środowiska lub otoczenia społecznego i ponownego dopuszczania się przemocy), w celu umożliwienia oceny przemocy ze strony partnera z myślą o ochronie praw dzieci i kobiet;

38. zauważa, że te wytyczne powinny wspierać pracowników służby zdrowia w podnoszeniu świadomości społecznej w ich środowisku zawodowym na temat znaczącego wpływu przemocy wobec kobiet, w tym przemocy ze strony partnera, na zdrowie psychiczne kobiet;

39. podkreśla, że istotną rolę w tych procedurach odgrywają eksperci medycyny sądowej oraz specjaliści tacy jak lekarze, psycholodzy kliniczni z zakresu kryminalistyki i pracownicy socjalni, którzy służą wiedzą kryminalistyczną i psychologiczną nie tylko kobietom będącym ofiarami nękania bądź przemocy domowej, lecz także dotkniętym nimi dzieciom, zwłaszcza gdy środowisko, w którym mieszkają, nie jest odpowiednie do ochrony ich zdrowia, godności, równowagi emocjonalnej i jakości życia; przypomina w związku z tym, że biegli i specjaliści z zakresu kryminalistyki powinni móc korzystać m.in. z wytycznych opracowanych na podstawie zbioru danych, procedur i najlepszych praktyk na szczeblu unijnym; zauważa, że de celów prawnych szczegółowa wiedza techniczna i medyczna lekarzy sądowych sprawia, że są oni odpowiednimi specjalistami wspierającymi pracę innych specjalistów (pediatrów, ginekologów i psychologów), gdyż mają odpowiednie wykształcenie i kompetencje techniczne umożliwiające im rozpoznanie oznak przemocy i, w stosownych przypadkach, wykonanie obowiązku zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa oraz nawiązanie kontaktu z organami sądowymi;

40. przypomina o przepisach dyrektywy w sprawie praw ofiar; podkreśla, że kobiety będące ofiarami przemocy motywowanej płcią i ich dzieci często wymagają specjalnego wsparcia i ochrony ze względu na wysokie ryzyko wtórnej i powtarzającej się wiktyimizacji, zastraszania i działań odwetowych powiązanych z przemocą; apeluje w związku z tym o zwrócenie uwagi na postawy polegające na obwinianiu ofiar w społeczeństwie, występujące również wśród pracowników wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych; wzywa do uznania przemocy instytucjonalnej i zajęcia się nią, co obejmuje wszelkie działania i zaniechania władz i urzędników państwowych mające na celu opóźnianie, utrudnianie lub uniemożliwianie dostępu do odpowiednich usług publicznych lub korzystania z praw ofiar, wraz z odpowiednimi sankcjami i środkami mającymi na celu zapewnienie ofiarom ochrony i zadośćuczynienia; podkreśla nadrzędne znaczenie opracowania szkoleń, procedur i wytycznych dla wszystkich specjalistów zajmujących się ofiarami, aby pomóc im w rozpoznaniu oznak przemocy ze strony partnera, nawet w przypadku braku bezpośrednich skarg ofiar; sugeruje, że takie wytyczne powinny obejmować środki mające na celu promowanie bezpiecznej opieki ambulatoryjnej i szpitalnej dla kobiet będących ofiarami przemocy (w tym przemocy ze strony partnera), świadczonej w oparciu o szacunek i w atmosferze nieobwiniającej ofiary, a także rozpowszechnianie najlepszych metod opieki dla kobiet, które doświadczyły przemocy, i ich dzieci; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zajęły się kwestią anonimowych skarg i wycofywanych skarg poprzez zagwarantowanie skutecznych i szybkich procedur ochrony ofiar, a także poprzez zapewnienie pociągnięcia do odpowiedzialności partnerów stosujących przemoc; zachęca do utworzenia baz danych organów ścigania zawierających szczegółowe dane dotyczące oświadczeń ofiar lub osób trzecich dotyczących przemocy ze strony partnera w celu monitorowania dalszych przypadków przemocy i zapobiegania im; apeluje o lepszą edukację i wzmoczone podnoszenie świadomości w społeczności lokalnej, a także szkolenia i edukację na temat przemocy ze strony partnera w służbach policji i służbach socjalnych na obszarach wiejskich i oddalonych, z naciskiem na znaczenie edukacji w informowaniu i wspieraniu dzieci, a także programów rozwiązywania konfliktów, pozytywnych wzorców i zabaw opartych na współpracy;

Zapobieganie: zwalczanie stereotypów i uprzedzeń związanych z płcią – edukacja i podnoszenie świadomości

41. wyraża zaniepokojenie faktem, że wpływ stereotypów i uprzedzeń związanych z płcią prowadzi do nieodpowiednich reakcji na przemoc motywowaną płcią przeciwko kobietom i do braku zaufania do kobiet, w szczególności w odniesieniu do domniemych fałszywych zarzutów dotyczących znęcania się nad dziećmi i przemocy domowej; jest również zaniepokojony brakiem specjalnych szkoleń dla sędziów, prokuratorów i przedstawicieli zawodów

Środa, 6 października 2021 r.

prawniczych; podkreśla znaczenie środków mających na celu – w ramach kampanii edukacyjnych i uświadamiających – zwalczanie stereotypów dotyczących płci i patriarchalnych uprzedzeń; wzywa państwa członkowskie do monitorowania i zwalczania kultury oczerniania kobiet, które zabierają głos; potępia wykorzystywanie, wygłaszanie i akceptację teorii i pojęć nienaukowych w sprawach dotyczących pieczy, które piętnują matki usiłujące zgłaszać przypadki znęcania się nad dzieckiem lub przemocy motywowanej płcią, co uniemożliwia im uzyskanie pieczy lub ogranicza ich prawa rodzicielskie; podkreśla, że tzw. zespół alienacji rodzicielskiej oraz podobne koncepcje i terminy, które z reguły opierają się na stereotypach dotyczących płci, mogą działać na szkodę kobiet będących ofiarami przemocy ze strony partnera, prowadząc do oskarżania matek o „alienację” dzieci od ojca, poddając w wątpliwość kompetencje rodzicielskie ofiar, podważając zeznania dzieci i ryzyko przemocy, na które są narażone ich dzieci, a także naruszając prawa i bezpieczeństwo matki i dzieci; wzywa państwa członkowskie do nieuznawania zespołu alienacji rodzicielskiej w praktyce sądowej i prawie oraz do zniechęcania do jego stosowania w postępowaniach sądowych, a nawet do zakazania go, zwłaszcza w dochodzeniach mających na celu stwierdzenie istnienia przemocy;

42. podkreśla znaczenie kampanii uświadamiających, dzięki którym świadkowie (w szczególności sąsiedzi i współpracownicy) są w stanie rozpoznać oznaki przemocy ze strony partnera (w szczególności przemocy niefizycznej) i uzyskują wskazówki, jak udzielić wsparcia i pomocy ofiarom; wzywa Komisję i państwa członkowskie do propagowania kampanii mających na celu zwiększenie świadomości oraz kampanii informacyjnych i promocyjnych mających na celu przeciwdziałanie stereotypom i uprzedzeniom związanym z płcią, a także przemocy domowej i przemocy motywowanej płcią we wszystkich jej formach, takich jak przemoc fizyczna, molestowanie seksualne, cyberprzemoc, przemoc psychologiczna i wykorzystywanie seksualne, w szczególności w odniesieniu do nowo utworzonych środków zabezpieczających i elastycznych systemów ostrzegawczych i w celu zachęcenia do zgłaszania takich przypadków w koordynacji i we współpracy z uznanymi i wyspecjalizowanymi organizacjami kobiecymi; podkreśla znaczenie aktywnego zaangażowania wszystkich struktur publicznych w prowadzenie kampanii uświadamiających;

43. podkreśla, że skuteczne karanie sprawców ma kluczowe znaczenie zarówno dla powstrzymania dalszej przemocy, jak i wzmocnienia zaufania do władz publicznych, zwłaszcza u ofiar; wskazuje jednak, że samo pozbawienie wolności nie wystarczy, aby zapobiec dalszej przemocy, lecz że konieczne są specjalne programy resocjalizacji i reedukacji; wzywa państwa członkowskie, zgodnie z art. 16 konwencji sambulskiej, do podjęcia środków prawnych lub innych działań koniecznych do utworzenia lub wsparcia programów mających na celu nauczenie sprawców przemocy domowej zachowań w relacjach międzyludzkich bez użycia przemocy, tak aby zapobiegać dalszym aktom przemocy oraz wpływać na zmianę agresywnych wzorców zachowań; podkreśla, że w ramach tych działań państwa członkowskie muszą zapewnić, aby najważniejsze było bezpieczeństwo, poszanowanie praw oraz wsparcie ofiary oraz by w uzasadnionych przypadkach programy te były przygotowywane i wdrażane w ścisłej współpracy z jednostkami zapewniającymi ofiarom specjalistyczne wsparcie; zwraca uwagę, że edukacja ma podstawowe znaczenie w przeciwdziałaniu przemocy motywowanej płcią, a zwłaszcza przemocy ze strony partnera; wzywa państwa członkowskie do wdrożenia programów prewencyjnych, w tym także za pośrednictwem nauczania o kwestiach takich jak równość kobiet i mężczyzn, wzajemny szacunek, rozwiązywanie konfliktów w relacjach międzyludzkich bez uciekania się do przemocy, przemoc wobec kobiet motywowana płcią oraz prawo do nienaruszalności osobistej, a także dzięki odpowiedniej do wieku edukacji seksualnej dostosowanej do zmieniających się możliwości osób uczących się w formalnych programach nauczania i na wszystkich poziomach kształcenia, zgodnie ze strategią na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025; podkreśla, że dostosowana do wieku, wszechstronna edukacja seksualna i edukacja w obszarze budowania relacji mają kluczowe znaczenie w ochronie dzieci przed przemocą i zapewnianiu im umiejętności potrzebnych do budowania bezpiecznych związków, bez przemocy seksualnej, przemocy motywowanej płcią i przemocy ze strony partnera; wzywa Komisję do wspierania programów, które mają na celu zapobieganie przemocy motywowanej płcią, również w ramach programu Daphne będącego częścią programu „Obywatele, Równość, Prawa i Wartości”, w celu zagwarantowania skutecznych środków zapobiegawczych;

44. wzywa państwa członkowskie do zachęcania do działań zmierzających do eliminowania głęboko zakorzenionych stereotypów dotyczących luki opiekuńczej w kontekście płci;

45. podkreśla, że strategie zapobiegania przemocy ze strony partnera powinny obejmować działania mające na celu ograniczenie narażenia na przemoc w dzieciństwie, umiejętności nauczania niezbędne do tworzenia bezpiecznych i zdrowych związków oraz podważanie norm społecznych promujących nadrzędność i autorytarne zachowanie mężczyzn wobec kobiet lub inne formy postaw seksistowskich;

46. wzywa Komisję, aby propagowała ogólnounijne kampanie uświadamiające i edukacyjne oraz wymianę najlepszych praktyk, które stanowią niezbędny środek zapobiegania przemocy domowej i przemocy motywowanej płcią oraz stworzenia klimatu zerowej tolerancji dla przemocy i bezpieczniejszego otoczenia dla ofiar; podkreśla strategiczną rolę mediów w tym względzie; podkreśla jednak, że w niektórych państwach członkowskich kobietobójstwo i przypadki przemocy motywowanej płcią nadal przedstawia się w sposób oczyszczający z winy partnera stosującego przemoc; podkreśla, że media i reklama nie mogą rozpowszechniać przekazów mizoginistycznych i seksistowskich, w tym przekazów próbujących usprawiedliwiać, uzasadniać lub minimalizować przemoc i odpowiedzialność partnerów stosujących przemoc; uważa, że przemoc domowa wynika również ze stereotypowego pod względem płci podejścia do

Środa, 6 października 2021 r.

rodzicielstwa; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwalczania stereotypów związanych z płcią oraz do promowania równości płci w zakresie obowiązków rodzicielskich, w których ciężar rodzicielski jest sprawiedliwie rozłożony, tak aby kobiety nie miały statusu podporządkowanego; wzywa Komisję do ułatwiania wymiany najlepszych praktyk na szczeblu UE w zakresie środków zapobiegania, ochrony i ścigania, a także środków zwalczania przemocy oraz ich wdrażania w praktyce; wzywa państwa członkowskie do uzupełnienia tej kampanii UE przez rozpowszechnianie informacji o tym, gdzie ofiary i świadkowie mogą zgłaszać tego rodzaju przemoc, w tym po zakończeniu kampanii, z uwzględnieniem specyfiki kryzysu związanego z COVID-19, aby skupić się również na wpływie na dzieci; wzywa Komisję do wspierania działań w szkołach i innych placówkach, które to działania zwiększają świadomość na temat przestępstw i traumy, informują, gdzie znaleźć pomoc, jak zgłaszać problemy i jak budować odporność wśród dzieci i osób pracujących z dziećmi;

Współpraca między państwami członkowskimi, w tym w sprawach transgranicznych

47. podkreśla znaczenie wymiany informacji między sądami, organami centralnymi państw członkowskich i organami policyjnymi, zwłaszcza w odniesieniu do transgranicznych postępowań o przyznanie pieczy nad dzieckiem; wyraża nadzieję, że zmienione przepisy rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę⁽²⁸⁾ wzmocnią współpracę między systemami sądowymi w celu skutecznego określenia dobra dziecka bez względu na stan cywilny rodziców lub układ rodzinny, a także dobra ofiar przemocy ze strony partnera; podkreśla, że ważne jest, aby lekarze sądowi lub wszelcy inni zaangażowani specjaliści przekazywali właściwym organom krajowym informacje dotyczące przemocy stosowanej przez partnera, gdy uznają, że taka przemoc zagraża życiu dorosłej ofiary lub dziecka i że ofiara nie jest w stanie sama się bronić z powodu moralnego lub ekonomicznego ucisku ze strony sprawcy przemocy, przy czym powinni oni uzyskać zgodę dorosłej ofiary przemocy; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zagwarantowały egzekwowanie i skuteczne wdrożenie rozporządzenia Bruksela IIa; z tego względu ubolewa, że podczas ostatniej zmiany tego rozporządzenia nie udało się rozszerzyć jego zakresu o zarejestrowane związki partnerskie i pary niebędące w związku małżeńskim; wyraża opinię, że prowadzi to do dyskryminacji i potencjalnie niebezpiecznych sytuacji dla ofiar i dzieci w zarejestrowanych związkach partnerskich i związkach niemałżeńskich; przypomina, że zakres i cele rozporządzenia Bruksela IIa opierają się na zasadzie niedyskryminacji ze względu na narodowość między obywatelami Unii oraz na zasadzie wzajemnego zaufania między systemami prawnymi państw członkowskich; zwraca się do Komisji, aby najpóźniej do sierpnia 2024 r. poinformowała Parlament o wdrożeniu i skutkach tych przepisów, również w kontekście przemocy ze strony partnera i praw do pieczy nad dzieckiem;

48. wskazuje, że podczas gdy wszystkie konflikty w rodzinie mają głęboki wpływ emocjonalny, przypadki transgraniczne są jeszcze bardziej złożone pod względem prawnym i wymagają większej wrażliwości; podkreśla potrzebę wysokiej społecznej świadomości na temat złożonych kwestii, takich jak transgraniczne uzgodnienia dotyczące prawa pieczy nad dzieckiem i zobowiązań alimentacyjnych, w tym potrzeby zapewnienia przejrzystości praw i obowiązków rodziców i dzieci w poszczególnych krajach; zwraca uwagę, że państwa członkowskie mogłyby przyczynić się do szybszego rozstrzygnięcia tego rodzaju transgranicznych spraw z zakresu prawa rodzinnego przez ustanowienie systemu wyspecjalizowanych wydziałów w sądach krajowych, w tym jednostek zajmujących się przemocą uwarunkowaną płcią, składających się ze specjalistów w dziedzinie medycyny sądowej, psychologów i innych odpowiednich specjalistów, a także przyczynić się do współpracy ze służbami publicznymi specjalizującymi się w przemocy motywowanej płcią i odpowiedzialnymi za udzielanie pomocy ofiarom; wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na sytuację gospodarstw domowych osób samotnie wychowujących dzieci i na transgraniczną egzekucję świadczeń na utrzymanie, ponieważ strona praktyczna egzekwowania obowiązujących przepisów – tj. rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych, a także oenzetowska Konwencja o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą – które określają obowiązki w zakresie transgranicznej egzekucji świadczeń na utrzymanie, pozostaje trudna do zastosowania; podkreśla, że narzędzia prawne służące do transgranicznej egzekucji świadczeń na utrzymanie wymagają wzmocnienia polegającego na podnoszeniu świadomości o ich dostępności; w związku z tym wzywa Komisję do ścisłej współpracy z państwami członkowskimi w celu określenia praktycznych problemów związanych z pobieraniem świadczeń na utrzymanie w sytuacjach transgranicznych oraz do udzielenia im pomocy w opracowywaniu skutecznych narzędzi egzekwowania zobowiązań płatniczych; podkreśla znaczenie tej kwestii i jej skutki dla rodzin z jednym rodzicem oraz ze względu na ryzyko ubóstwa;

49. wzywa państwa członkowskie do dalszego analizowania danych i trendów dotyczących występowania i zgłaszania wszelkich form przemocy ze względu na płeć i przemocy domowej, a także skutków dla dzieci, podczas obowiązywania środków izolacji i w okresie bezpośrednio po ich obowiązywaniu;

⁽²⁸⁾ Dz.U. L 178 z 2.7.2019, s. 1.

Środa, 6 października 2021 r.

50. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zacieśnienia współpracy w celu podjęcia środków, które wzmacniają pozycję ofiar przemocy ze strony partnera, tak aby ofiary były w stanie zgłosić przestępstwo, ponieważ w wielu przypadkach przemoc ze strony partnera nie jest zgłaszana; odnotowuje zobowiązanie Komisji do przeprowadzenia nowego unijnego badania na temat przemocy motywowanej płcią, którego wyniki mają być zaprezentowane w 2023 r.; wzywa Komisję i państwa członkowskie do ścisłej współpracy w celu ustanowienia stałego mechanizmu regularnego dostarczania zharmonizowanych, dokładnych, wiarygodnych, porównywalnych, wysokiej jakości i segregowanych ze względu na płeć ogólnounijnych danych dotyczących częstości występowania przemocy ze strony partnera, jej przyczyn i konsekwencji dla kobiet i dzieci oraz zarządzania nią i prawami pieczy, przy pełnym wykorzystaniu potencjału i wiedzy fachowej EIGE i Eurostatu; przypomina, że dostarczanie krajowych statystyk dotyczących przemocy motywowanej płcią jest działaniem kwalifikującym się do finansowania w ramach Programu na rzecz jednolitego rynku na lata 2021–2027; wzywa Komisję i państwa członkowskie do opracowywania danych m.in. w podziale na wiek, orientację seksualną, tożsamość płciową, cechy płci, rasę i pochodzenie etniczne oraz niepełnosprawność, tak aby obejmowały one całe spektrum różnych doświadczeń kobiet; zauważa, że przyczyni się to do lepszego zrozumienia skali i przyczyn problemu, głównie kategorii społeczno-ekonomicznych, w których przemoc motywowana płcią występuje częściej, oraz innych czynników wpływających na przemoc, a także różnych ram prawnych i strategii politycznych w poszczególnych krajach, którym można dokładniej przyjrzeć się w ramach szczegółowego porównania między krajami, aby wskazać rozwiązania uwzględnione w strategiach politycznych, które mogą mieć wpływ na występowanie przemocy; podkreśla również znaczenie gromadzenia przez państwa członkowskie danych statystycznych na temat postępowań administracyjnych i sądowych dotyczących opieki nad dzieckiem, w których występuje element przemocy ze strony partnera, a w szczególności na temat wyników wyroków i podstaw decyzji w sprawie pieczy nad dzieckiem i prawa do odwiedzin;

51. wzywa Komisję do promowania ogólnounijnych kampanii uświadamiających, które stanowią niezbędny środek zapobiegania przemocy domowej i stworzenia klimatu zerowej tolerancji dla przemocy;

o

o o

52. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.
